

עדכון מבית מדרש להלכה בהתישבות - אמונת אי"ש | כסליו תשע"ח

לאתר של בית מדרש <

סוגיות אקטואליות בנושאים שונים הנוגעים למצוות התלויות בארץ

סדר הפרשת חלה

בקיום כל מצווה ובכלל זה מצוות הפרשת חלה ישנם שני כללים שיש להקפיד עליהם:

1. מצווה שיש בה ברכה, מברכים את הברכה קודם עשיית המצווה. דין זה מכונה בלשון חז"ל "כל המצוות מברך עליהן עובר לעשייתן".
2. בשעת הברכה יש לאחוז ביד את הדבר שבו מקיימים את המצווה. לדוגמה: יש לאחוז בלולב בזמן הברכה כדי שלא יהיה הפסק בין הברכה למצווה.

לעיתים, האחיזה ביד עלולה לבא על חשבון הכלל שהמצווה צריכה להיעשות לאחר הברכה - עוברת לעשייתה, ויש לתת את הדעת על כך, ולהקפיד לאחוז

את הדבר שעמו מקיימים את המצוה תוך שימת לב שלא לצאת עדיין ידי חובת המצוה.

לפי הכללים הנ"ל במצוות הפרשת חלה ישנה בעיה, אמנם יש להחזיק בחתיכה המופרשת בזמן הברכה, אולם ברגע שמפרישים את החתיכה ומחזיקים אותה ביד אפשר כבר לצאת ידי חובת המצווה, אך באופן זה תעשה המצוה ללא ברכה. כיצד נוהגים למעשה? שתי שיטות בדבר:

- יש נוהגים שלא להפריש כלום לפני הברכה. אלא לאחר עשיית הבצק מברכים את הברכה "אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להפריש חלה" ואז נוטלים חתיכה להפרשת החלה. הסוברים כשיטה זו חוששים שמא אם ייטלו חתיכה מן הבצק קודם הברכה, תחשב הפרשת החתיכה כמצוות הפרשת חלה, ולאחר קיום המצווה כבר אי אפשר לברך על ההפרשה. ומשום כך מעדיפים שלא לאחוז ביד כלום בשעת ההפרשה.
- ויש נוהגים ליטול חתיכה קודם הברכה, אך מכוונים שלא יחול עליה שם חלה. כלומר, לאחר סיום לישת הבצק נוטלים ביד את החתיכה המיועדת להפרשה, ומחזיקים אותה בתוך חלל הקערה (כדי שתהיה הפרשה מן המוקף) ומברכים "...להפריש חלה". לאחר הברכה מכוונים להפריש את החלק שמונח בידם לחלה. ויש המקפידים אף לומר בפה "הרי זו חלה" לצאת ידי הסוברים שצריך לומר בפיו.

הנוהגים באופן השני הנ"ל קיימו את שני הכללים;

1. אוחזים ביד בשעת הברכה.
2. מברכים קודם קיום המצוה. [כמובן יש להזהר במשנה זהירות לכוון בפירוש שבנטילת החתיכה לא מתכוונים לצאת ידי הפרשת החלה כנ"ל].

טעם נוסף לנוהגים ליטול חתיכה קודם הברכה ולכוון שלא מקיימים את ההפרשה עד לאחר הברכה, משום שחששו שמא אם יטלו את החתיכה לשם חלה רק לאחר הברכה, והיא תהיה גדולה מכפי שצריך ויתחרטו ויחזירו חלק מהחתיכה לעיסה הרי כבר חל על החתיכה שם חלה, ונמצא שיש בעיסה חלק מן החלה.

לכן עדיף להפריש את החלה קודם, שבאופן זה גם אם יחזירו מעט מן הבצק, הרי אין עליו עדיין דין חלה. אך כמובן כל זאת בתנאי שיחשבו בשעת הנטילה שלא יחול עדיין שם חלה.

שאלות שנשלחו ל"שאל את הרב" באתר בית המדרש להלכה

בעקבות המידע החודשי ששלחנו בחודש שעבר בענייני הפרשת חלה קיבלנו שאלות רבות ואנו מביאים מקצתם ותשובתם בצדס:

שאלה

קראתי בעדכון שצריך לשרוף היטב את החלה שהופרשה, אנו בביתנו נוהגים לעטוף ולזרוק לפח האם אנו נוהגים כדין?

תשובה

לכתחילה צריך לשרוף את החלה [1] מכיוון שבזמן הזה שהחלה טמאה דינה בשריפה. אך אם קשה לשרוף אפשר לעטוף היטב את החתיכה המופרשת ולשים בפח האשפה [2]. יש אומרים שאם אין בדעתו לשרוף את החלה עדיף שיפריש מראש פחות מכזית שעל כמות כזו יתכן שלא חלה חובת שריפה. עיסה שלא נילושה עם מים או יין אלא עם מי פירות וביצים בלבד אין לשרוף את החלה מכיוון שדינה כתרומה טהורה שאסורה בשרפה, אלא יקבור אותה או יעטוף אותה בשקית ויניח בפח האשפה.

שאלה

האם מותר לשרוף את החלה בתנור?

תשובה

לכתחילה אין לשרוף את החלה בתנור מכיוון שהחלה דינה כתרומה טמאה שאסורה לכהנים ולישראל, וכששרוף אותה בתנור עלול כל התנור לקבל מבליעות האיסור ולהאסר.

כמו כן התבנית ששם עליה את החלה עלולה אף היא להאסר. אם עוטף היטב את החתיכה של החלה בנייר כסף ונותן על קרקעית התנור אין התנור נאסר, אמנם ישנם החוששים שמא לא יעטפו היטב את החתיכה ולכן מקפידים שלא לשרוף בתנור.

אופנים נוספים לשריפת החלה:

1. אפשר לשרוף את חתיכת החלה על המבערים של הגז [אם אין מקום אפשר לשים על החצובה נייר כסף ולשרוף].
2. למתקשים בשריפה ישנם מוקדים בשכונות המרכזיות בירושלים שבהם אפשר לשרוף את החלה.
3. יש הנוהגים להשאיר את חתיכות החלה מכל השנה במקפיא ולשורפן בערב פסח יחד עם שריפת כל החמץ, [אם לא ישמרו את החלות במקפיא הם יתקלקלו וייתייבשו וכבר נפקעה מצות השריפה מהם] באופן זה יש להיזהר במשנה זהירות לסמן את השקית בה נמצאות החלות כדי שלא ישתמשו בבצק זה ח"ו.

שאלה

האם השיעור להפרשת חלה זהה בקמח לבן ובקמח מלא?

תשובה

יש הבדל בין הקמח הלבן לקמח מלא בערך בחמישים גרם. כלומר, הקמח המלא קל יותר מהקמח הרגיל וממילא במשקל זהה הוא ופס יותר נפח ומידת העיסה לחיוב חלה נמדדת לפי נפח, ההבדל הוא כ-3% בערך, ולכן לדעת הגר"ח נאה בקמח מלא אפשר להפריש בברכה כבר משיעור של 1620 גרם, ולדעת החזון איש אפשר להפריש בברכה כבר בשיעור של 2180 גרם.

[1] שו"ע יור"ד סי' שכ"ב סעי' ד'.

[2] כן נמסר בשם החזו"א.

ידיעות קצרות מכאן ומשם בנושא גידולי קרקע והמצוות שבהם

- רבי אהרון מקרלין הגיע עם בנו לאחת העיירות ביום שישי בשעה מוקדמת, וראה את העשן המיתמר מהתנורים, מהחלות שאפו הנשים לכבוד שבת. אמר רבי אהרון לבנו: "הבט וראה את המלאכים היוצאים עם העשן מן הארובה" והמשיך רבי אהרון ואמר: "באמת היו הנשים צריכות להגיע למדרגת 'רוח הקודש' על ידי יגיעתם, במאכלים ובהכנה לשבת קודש, אך הכעס מקלקל זאת" (מאת הספר - ליקוטי מאמרים).

- אמר הרב מבריסק: " הפרשת חלה היא כעין 'תפילין' לאשה. שהרי התפילין הן אות ליהודי, ומה האות של האישה, שאינה חייבת בתפילין? השבת עצמה 'אות היא לעולם', ומצוות הפרשת חלה שטורחות בה נשות ישראל היא ה'תפילין' שלהן" (מאת הספר - עובדות והנהגות לבית בריסק).

עוד משהו שקורה בבית המדרש וכדאי לדעת עליו

חדש!

בימים אלו יצא לאור גליון ה 200 של חוברת הליכות שדה, בגליון זה (106 עמ') מתפרסמים מאמרים בנושא כשרות העופות, מעשר עני וחלה ועוד נושאים רבים במצוות התלויות בארץ

שיעורים במצוות התלויות בארץ ע"י רבני בית המדרש

רבני בית המדרש ישמחו להגיע לשובכם ולמסור שיעור במצוות התלויות בארץ

לפרטים ניתן לפנות למזכירות בית המדרש
בדוא"ל bhl@bhl.org.il
בטלפון 02-6488888

במסגרת בית ההוראה ע"ש הרב רוזנברג זצ"ל

עונים רבני בית ההוראה במשך שעות היממה לשאלות הלכתיות
בטלפון 02-6488888 שלוחה 31.

ראש בית המדרש הגאון רבי יוסף אפרתי שליט"א

עונה בימים ראשון, שני ושלישי בין השעות 12:00 - 12:30 בשלוחה 5.
ניתן לקבל מידע או לשאול שאלות באתר בית המדרש להלכה בהתישבות,
או בכתובת האימייל bhl@bhl.org.il

בברכה,
מזכירות בית המדרש

אם אינך רואה מייל זה כראוי לחץ/י כאן
הודעה זו נשלחה ל- על ידי bhl@bhl.org.com
להסרה מרשימת התפוצה לחץ כאן
[Unsubscribe](#) from this list
InfoMail מערכת מקצועית לדיור אלקטרוני לעסקים מבית InforUMobile